

Endelig tilsynsrapport

Skolens arbeid med elevenes utbytte av
opplæringen

Fauske kommune
Vestmyra skole

15.12.14

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	5
2. Om tilsynet med Fauske kommune – Vestmyra skole	5
2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler.....	5
2.2 Tema for tilsynet	5
2.3 Om gjennomføringen av tilsynet.....	6
3. Skolens arbeid med opplæringen i fag.....	6
3.1 Rettslige krav	6
3.2 Fylkesmannens undersøkelser	8
3.3 Fylkesmannens vurderinger	9
3.4 Fylkesmannens konklusjon.....	10
4. Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte.....	11
4.1 Rettslige krav	11
4.2 Fylkesmannens undersøkelser	12
4.3 Fylkesmannens vurderinger	13
4.4 Fylkesmannens konklusjon.....	14
5. Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning.....	15
5.1 Rettslige krav	15
5.2 Fylkesmannens undersøkelser	15
5.3 Fylkesmannens vurderinger	16
5.4 Fylkesmannens konklusjon.....	17
6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring.....	17
6.1 Rettslige krav	17
6.2 Fylkesmannens undersøkelser	18
6.3 Fylkesmannens vurderinger	19
6.4 Fylkesmannens konklusjon.....	19
7. Forhåndsvarslede pålegg om endring	20
8. Kommunens frist til å rette	21
Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget	22

Sammendrag

Skolens lokale arbeid med læreplaner og individuelle opplæringsplaner er helt sentralt for at skolene skal kunne gi ei opplæring i samsvar med Kunnskapsløftet. I tillegg må skolene vurdere den enkelte elev underveis i opplæringa for å gi god veiledning i læreprosessen, slik at utbyttet av opplæringa blir så godt som mulig, og for å kunne sette i verk tiltak dersom elevene ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringa.

I tilsynet vil vi kontrollere både om skolen gjør nødvendige tilpasninger innenfor det ordinære opplæringstilbudet, og om skolene sørger for at det blir satt i verk spesialundervisning eller særskilt opplæring for elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringa. Formålet er å sikre at skolene arbeider systematisk for å gi alle elevene et forsvarlig utbytte av opplæringa.

Det er gjennomført et stedlig tilsyn. Fylkesmannen har innhentet og vurdert dokumentasjon, og vi har gransket skriftlige og muntlige opplysninger. De muntlige opplysningene er fremkommet gjennom intervju med rektor og utvalgte ansatte i skolen. I tillegg er det gjennomført en spørreundersøkelse blant elever på utvalgte trinn og fag.

Avdekkede lovbrudd

I Fauske kommune, Vestmyra skole, har Fylkesmannen avdekket forhold som tilsier at praksis må endres. Vi vil understreke at vi også så mye tilfredsstillende arbeid i forbindelse med tilsynsystemet, se våre vurderinger og konklusjon under punkt 3-6.

Rektor sikrer at personalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen. Opplysninger i tilsynet viser på at de rutiner skolen har innført ikke er fullt ut implementert i praksis, og elevundersøkelsen tyder på at det er markert variasjon mellom fag og klassetrinn. Likeledes ser vi at mellomtrinnet har en noe lengre vei å gå enn ungdomstrinnet før kommunen kan si at vurderingsrutinene er fullt implementert ved skolen. Når det gjelder rektors sikring av at opplæringen dekker alle kompetansemål i faget/ på hovedtrinnet, er denne ikke oppfylt. Skolen mangler praksis og rutine for dette.

Skolens vedtak om spesialundervisning sier ikke noe om kompetansemål og eventuelle avvik fra læreplanverket. Det er ikke rutine for å sikre at mål i IOP er knyttet til enkeltvedtaket eller klassens plan. Videre er det ikke rutine for at ledelsen sikrer at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet.

I tilsynet er det ikke sannsynliggjort at elevene får veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget. Noen lærere gjør dette arbeidet, men det er ikke en entydig rutine for skolen som helhet.

Vestmyra skole har rutiner for underveisvurdering som er egnet til å øke elevenes læringsutbytte. Rutinene er omfattende, godt kjent og i bruk blant personalet. Imidlertid er ikke skolen helt i mål med å få dette arbeidet formidlet til elevene.

Elever ved Vestmyra skole får ikke vedtak om morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring selv om de kan ha behov for det.

Status på rapporten og veien videre

Dette er en endelig tilsynsrapport som inneholder Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner fra tilsynet.

Det er kommunen som har det overordna ansvaret for at kravene i opplæringsloven etterleves, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Kommunen er derfor adressat for denne tilsynsrapporten.

Frist for retting av ulovlige forhold som er avdekket settes til 27.02.15.

1. Innledning

Fylkesmannen åpnet 23.06.14 tilsyn med skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen ved Vestmyra skole i Fauske kommune.

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen (som denne rapporten omhandler), forvaltningskompetanse og skolebasert vurdering. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet veiledningsmateriell¹ knyttet til tilsynet, og Fylkesmannen har gjennomført informasjons- og veiledningssamlinger.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Kommunen er derfor adressat for denne tilsynsrapporten.

Tilsynet har avdekket lovbrudd. Denne foreløpige tilsynsrapporten gir et forhåndsvarsel om at Fylkesmannen kan vedta å pålegge kommunen retting av lovbruddet, jf. forvaltningsloven § 16. I den endelige tilsynsrapporten får Fauske kommune rimelig frist til å rette lovbruddet før vi eventuelt vedtar pålegg om retting.

2. Om tilsynet med Fauske kommune – Vestmyra skole

2.1 FYLKESMANNEN FØRER TILSYN MED OFFENTLIGE SKOLER

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kap. 10 A. Fylkesmannens tilsyn på opplæringsområdet er lovlighetstilsyn jf. kommuneloven § 60 b. Fylkesmannens tilsyn med offentlige skoler er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som lovbrudd, uavhengig av om det er opplæringsloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne, som er brutt.

2.2 TEMA FOR TILSYNET

Temaet for tilsynet er rettet mot skolens kjernevirksomhet: skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen. Det overordnede formålet med tilsynet er å bidra til at alle elever får et godt utbytte av opplæringen.

Hovedpunkter i tilsynet vil være:

- Skolens arbeid med opplæringen i fag
- Undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte

¹ <http://www.udir.no/Regelverk/Tilsyn/Tilsyn/Rettleiingsmateriell-for-felles-nasjonalt-tilsyn-2014-2017/>

-
- Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning
 - Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

Tilsynet skal bidra til at kommunen som skoleeier sørger for at elevene:

- får kjennskap til og opplæring i målene som gjelder for opplæringen
- får tilbakemeldinger og involveres i eget læringsarbeid for å øke sitt utbytte av opplæringen
- får vurdert kontinuerlig hvilket utbytte de har av opplæringen
- blir fulgt opp og får nødvendig tilrettelegging når utbytte av opplæringen ikke er tilfredsstillende

Manglende etterlevelse av regelverket kan medføre at elevene ikke får realisert sine muligheter eller får lite utbytte av opplæringen.

2.3 OM GJENNOMFØRINGEN AV TILSYNET

Tilsyn med Fauske kommune ble åpnet gjennom brev 23.06.14. Kommunen er blitt pålagt å legge frem dokumentasjon for Fylkesmannen med hjemmel i kommuneloven § 60 c.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervju, se vedlegg. I tillegg er det gjennomført en spørreundersøkelse blant elever på utvalgte trinn og fag.

3. Skolens arbeid med opplæringen i fag

3.1 RETTSLIGE KRAV

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med opplæringen i fag. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Rektor skal sikre at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. Det betyr at opplæringen skal ha et innhold som bygger på kompetansemålene i læreplanen og bidrar til at disse blir nådd. Rektor må organisere skolen slik at dette blir ivaretatt, jf. opplæringsloven § 2-3.

Rektor skal sikre at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæring, hva som blir vektlagt i vurdering av elevens kompetanse, og hva som er grunnlaget for vurderingen.

Underveisvurdering skal brukes som et redskap i læreprosessen og bidra til å forbedre opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-2. Eleven skal kjenne til hva som er målene for opplæringen, hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, og hva som er grunnlaget for denne vurderingen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene må kjenne til kompetansemålene i læreplanene for fagene. De skal også kjenne til hva læreren vektlegger når læreren vurderer en prestasjon. Fra og med 8. trinn skal elevene kjenne til hva som skal til for å oppnå de ulike karakterene. Kravet til at dette skal være kjent, innebærer noe mer enn at informasjonen er tilgjengelig for elevene. Rektor må organisere skolen for å sikre at undervisningspersonalet formidler dette til elevene.

Rektor skal sikre at opplæringen dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget og de individuelle opplæringsmålene i IOP.

Undervisningspersonalet skal tilrettelegge og gjennomføre opplæringen etter LK06, jf. opplæringsloven § 2-3 og forskrift til opplæringsloven § 1-1. For de fleste fag i grunnskolen og for noen fag i videregående skole er kompetansemålene satt per hovedtrinn eller etter flere års opplæring. I slike tilfeller må rektor sikre at elevene får opplæring i alle kompetansemålene i faget / på hovedtrinnet gjennom opplæringsløpet. Opplæringsloven § 5-5 hjemler at en elev som får spesialundervisning, kan ha unntak fra kompetansemålene i de ordinære læreplanene. Gjeldende opplæringsmål for eleven skal da fremgå av en individuell opplæringsplan (IOP). I slike tilfeller må skolen sikre at elevens opplæring dekker de individuelle målene.

Alle elever som har vedtak om spesialundervisning, skal ha IOP.

Skolen skal utarbeide en individuell opplæringsplan (IOP) for alle elever som får spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-5. Det må fremgå av IOP-en hvilket tidsintervall den gjelder for.

Innholdet i IOP-en skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen og synliggjøre eventuelle avvik fra LK06.

IOP-en skal vise mål for og innholdet i opplæringen og hvordan opplæringen skal gjennomføres, jf. opplæringsloven § 5-5. Reglene for innhold i opplæringen gjelder så langt de passer for spesialundervisningen. Det kan medføre at målene for opplæringen avviker fra kompetansemålene i læreplanene i LK06.

Før skolen/kommunen gjør et enkeltvedtak om spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering. Den sakkyndige vurderingen skal gi tilråding om innholdet i opplæringen, blant annet realistiske opplæringsmål for eleven og hvilken opplæring som gir eleven et forsvarlig opplæringstilbud. Vedtaket om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen, og eventuelle avvik må begrunnes. Vedtaket om spesialundervisning fastsetter rammene for opplæringen og dermed innholdet i IOP-en. IOP-en kan først tas i bruk etter at det er fattet enkeltvedtaket om spesialundervisning.

IOP-en må ha egne mål for opplæringen når elevens opplæring avviker fra ordinære læreplaner, og skolen må ha en implementert rutine som sikrer at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringens (klassens) planer.

Reglene om innhold i opplæringen (kompetansemålene i læreplanene) gjelder for spesialundervisning så langt de passer, jf. § 5-5 i opplæringsloven. Skolen skal legge vekt på utviklingsmulighetene for eleven og de opplæringsmålene som er realistiske innenfor det samme totale undervisningstimetallet som for andre elever, jf. opplæringsloven § 5-1. Den individuelle opplæringsplanen skal vise målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5. Dersom vedtaket om spesialundervisning ikke inneholder avvik fra LK06, eller bare angir færre kompetansemål i et fag enn i den ordinære læreplanen, må dette også komme klart frem i IOP-en. Det må også komme klart frem i hvilke fag eller deler av fag eleven eventuelt skal følge ordinær opplæring (i klassen). Skolen må ha en skriftlig fremgangsmåte som angir hvordan spesialundervisningen og den ordinære opplæringen skal ses i sammenheng / arbeide sammen i slike tilfeller. Fremgangsmåten må være innarbeidet av de som har ansvaret for å utvikle IOP-en og for å gjennomføre opplæringen.

3.2 FYLKESMANNENS UNDERSØKELSER

Skolens lærere er organisert i team fordelt mellom 1.-4., 5.-7. og 8., 9., og 10. trinn. Teamene møtes ukentlig for å jobbe med fag, læringsplaner og læringsmål. I planleggingsdagene lager teamene blant annet årsplaner som revideres hvert år etter behov. Skolen bruker felles maler for årsplanene. Det er føringer for at årsplanene skal være gjennomgående på ungdomstrinnet, og det avholdes fagseksjonsmøter der det jobbes med årsplaner. Årsplanene leveres inn til ledelsen, eller legges inn i fellesmappe, men teamene får ingen faglig tilbakemelding etter innlevering. Skoleledelsen sjekker årsplanene i de fag der det er gjort endringer i LK06, og ved innkjøp av nytt læreverkt undersøker ledelsen om læreverket dekker alle kompetansemålene i læreplanen.

Skolen har deltatt i Vurdering for læring (VfL), og dette blir trukket fram som positivt for skolens vurderingspraksis. Gjennom Vurdering for læring har lærerne fokusert på å jobbe mot mål, og å lage kriterier for måloppnåelse. Skolen innførte i fjor en rutine for at alle elevene får læringsplaner med læringsmål og egenvurdering. Læringsplanene kan ha varighet fra en til flere uker. Det er felles maler for læringsplanene. Alle læringsplanene har oppgitt læringsmål for hvert fag, og i noen fag oppgis det også tema for perioden. Læringsmålene er kompetansemål i faget som er brutt ned. Etter endt periode er det forskjellige former for avsjekk for å se om læringsmålene er nådd for den enkelte elev.

Kollegiet har fokus på å være tydelige på kriterier og gi tilbakemeldinger til elevene. Skolen bruker «Individuell utviklingsplan» (IUP) på Fronter for ungdomstrinnet. IUP innebærer beskrivelse av læringsmål, vurdering av elevens kompetanse, elevens egenvurdering samt framovermelding. Foresatte har også tilgang til IUP-en via Fronter. Skolen vurderer om dette også kan være et godt verktøy på mellomtrinnet.

Gjennom dokumentasjon og intervju går det fram at skolen årlig lager individuelle opplæringsplaner (IOP) for elever som har spesialundervisning. Det er satt frister til dette arbeidet i skolens årshjul. Både sakkyndig vurdering og skolens enkeltvedtak viser til at IOP-en skal definere innholdet i spesialundervisningen. PPT gjør en tilrådning, og rektor fatter vedtak om omfanget i timer som skal

gis. I følge vedtaket og sakkyndig vurdering bestemmes mål for opplæringen i IOP, og det er her eventuelle avvik fra læreplanverket kommer frem. Ved avvik fra læreplanverket angir ikke vedtak eller IOP hva avviket konkret består i, men sier hvilket fag det gjelder. IOP viser til egne mål i opplæringen for eleven, og gir uttrykk for om eleven skal følge klassens plan eller ei. Det er opp til kontaktlærer og den som gir spesialundervisning, å samordne spesialundervisning med ordinære (klassens) planer. Dette er ikke noe ledelsen sjekker eller er helt bevisst på.

3.3 FYLKESMANNENS VURDERINGER

Deltakelse i Vurdering for læring har bidratt til at de ansatte har en felles forståelse for hvordan skolen skal jobbe for å nå kompetansemålene i fagene. Det er satt av tid til lokalt læreplanarbeid, og lærerne jobber i team. Årsplan leveres til ledelsen på høsten, og fagrapport leveres inn ved sluttet av skoleåret. Det synes som om skolen er kommet lengst i læreplanarbeid på ungdomstrinnet, men også resten av skolen jobber etter samme metodikk. Læringsplaner med mål og kriterier er innført, og felles maler for dette ble tatt i bruk i forrige skoleår.

Læringsplanene viser elevene hvilke mål det skal jobbes med i kommende periode på to uker. Dette er felles for alle fag på både mellom- og ungdomstrinnet. I noen fag er det oppgitt tema i tillegg til læringsmål, og dette gjør det lettere å se hvilke kompetansemål det arbeides med, fordi læringsmålene ofte er veldig «brutt ned» i forhold til læreplanmålene. I noen fag er det også gitt kriterier, noe som gjør det oversiktlig for eleven å se hva som forventes i faget. Kriteriene kan være noe uklare.

Gjennom tilsynet har vi sett at Vestmyra skole jobber for å skape felles vurderingsrutiner ved skolen. Det er innført maler og ulike systemer hvor digitale verktøy for kommunikasjon med hjem og elev (IUP) brukes systematisk på ungdomstrinnet. For lærerne på ungdomstrinnet er det obligatorisk å bruke IUP, og det vurderes innført også på lavere trinn. Bruk av Fronter og IUP gjør at kommunikasjonen med elev og hjem blir hyppig, og tilrettelegger for at eleven kan engasjere seg i egen læring ved at eleven gir tilbakemeldinger på lærers kommentarer og gir egne framovermeldinger. I læringsplanene, som alle elever får, er læringsmålene som regel så konkrete at det er klart for eleven hva som skal læres i perioden. I tillegg er det ofte oppgitt kriterier for måloppnåelse i læringsplanen eller ved prøver. Lærerne legger også vekt på muntlig gjennomgang av mål for perioden og uka, og bruker tid på gjennomgang av målene på slutten av perioden. Det at det brukes felles maler, gjør at det blir likhet i metoder mellom fagene, og det er en fordel for elevene.

Noen lærere gir uttrykk for at det hadde vært ønskelig med mer samarbeid mellom trinnene, og intervjuene viser at dette arbeidet er under utvikling. Det trekkes også fram at lærerne diskuterer vurderingspraksis og måloppnåelse på trinn, slik at elevene skal vurderes likt på paralleller.

I vår elevundersøkelse er ikke elevene så samkjørte og positive som lærerne. Spesielt gjelder dette for elevene på 10. trinn. Det er bare seks av ti elever som mener de får være med å vurdere hvordan de utvikler seg i fagene gjennom skoleåret. I spørsmålet som gjelder underveisvurdering, er det stort sprik i elevsvarene. I ett fag mener knapt fire av ti elever at læreren forteller dem hva de får til i faget underveis i året, mens i et annet fag mener nesten ni av ti elever at de får en slik

underveismelding. Kroppsøving på 9. trinn skiller seg ut med veldig gode tilbakemeldinger fra elevene, spesielt når det gjelder forklaring av kompetansemålene og kriterier for måloppnåelse, men også når det gjelder formativ vurdering. Når det gjelder halvårsvurdering får skolen generelt positive svar fra elevene. Elevsvar viser at elevene mener de får god framovermelding ved halvårsvurderingen, og de får også tilbakemelding på hva de har god kompetanse på.

Ved at årsplaner leveres til ledelsen, holdes ledelsen orientert om innholdet i fagene, men ledelsen sikrer ikke at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene. Lærerne får heller ingen tilbakemelding på årsplanene de har levert inn. Det er varierende om trinnene samarbeider om årsplanene, det er ikke faste rutiner for å legge en felles plan for å nå målene på hovedtrinnet i et fag. Det synes som om samarbeidet mellom trinnene har kommet lengst på ungdomstrinnet, der har de felles planlegging på tvers av trinnene og også felles årsplaner for hvert trinn i fagene. Men det er opp til fagseksjonene om det samarbeides om å lage en felles plan med progresjon for å nå målene på hovedtrinnet i et fag. Ledelsen sørger for å sikre at endringer i læreplaner kommer inn i årsplanene.

Informasjon i tilsynet bekrefter at skolens rutine for IOP følges, og IOP lages årlig av kontaktlærer. Det er mangelfullt at vedtaket ikke sier noe om innholdet i spesialundervisning, og at innholdet i opplæringen dermed fastsettes i IOP. Det er ikke i tråd med loven at eventuelle avvik fra læreplanen bestemmes i en IOP, og ikke i vedtaket. Det er ikke en klar bevissthet i ledelsen eller blant ansatte om at IOP-en skal være samordnet med den ordinære opplæringens (klassens) planer. Forpliktelsen er skriftliggjort, men det bekreftes ikke i intervju at skolen har implementert rutinen for dette arbeidet.

3.4 FYLKESMANNENS KONKLUSJON

Gjennom rutiner sikrer skolens ledelse at opplæringens innhold er knyttet til kompetansemål i faget.

I tillegg til ulike rutiner, sikrer rektor at personalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen, hva som blir vektlagt i vurdering av kompetanse og hva som er grunnlaget for vurdering. Opplysninger i tilsynet tyder på at de rutiner skolen har innført ikke er fullt ut implementert i praksis, og elevundersøkelsen tyder på at det er markert variasjonen mellom fag og klassetrinn. Likeledes ser vi at mellomtrinnet har en noe lengre vei å gå enn ungdomstrinnet før kommunen kan si at vurderingsrutinene er fullt implementert ved skolen.

Når det gjelder rektors sikring av at opplæringen dekker alle kompetansemål i faget/på hovedtrinnet, er denne ikke oppfylt. Skolen mangler praksis og rutine for dette.

Skolens vedtak om spesialundervisning sier ikke noe om kompetansemål og eventuelle avvik fra læreplanverket. Det er ikke rutine for å sikre at mål i IOP er knyttet til enkeltvedtaket eller klassens plan.

4. Underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte

4.1 RETTSLIGE KRAV

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering for å øke elevens læringsutbytte av opplæringen. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Elevene skal få veiledning i hvilke kompetansemål fra LK06 eller mål i IOP-en som opplæringen er knyttet til.

Elevene skal gjøres kjent med målene for opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Dette gjelder for alle årstrinn og gjelder også for elever med individuelle mål i en IOP. Elevene skal gjøres i stand til å forstå hva de skal lære, og hva som er formålet med opplæringen. Lærerne gjennomfører opplæringen og må kommunisere dette til elevene.

Elevene skal få veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget.

Eleven skal kjenne til hva som vektlegges i vurderingen av hans eller hennes kompetanse, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-1. Det betyr at elevene skal kjenne til hva som kjennetegner ulik grad av kompetanse, og hva det legges vekt på i vurderingen av en prestasjon. Kravet til at det skal være kjent for eleven, innebærer at det ikke holder at informasjonen ligger på Internett eller kan fås ved å spørre læreren. Lærerne må kommunisere grunnlaget for vurderingen til elevene.

Elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Vurderingen underveis i opplæringen skal gi god tilbakemelding og rettleiding til eleven og være et redskap i læreprosessen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-2. Underveisvurdering skal bidra til at eleven øker sin kompetanse i fag, jf. forskriften § 3-11. Underveisvurderingen skal gis løpende og systematisk, den kan både være skriftlig og muntlig, skal inneholde begrunnet informasjon om kompetansen til eleven og skal gis med sikte på faglig utvikling.

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid.

Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig utvikling, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12. Lærerne må sørge for at elevene involveres i dette. Elevens egenvurdering skal være en del av underveisvurderingen.

Skolen må ha en implementert rutine for halvårsvurdering og årsrapportering ved spesialundervisning hvor det gis informasjon om elevenes kompetanse i fagene og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen sin.

Halvårsvurdering i fag er en del av underveisvurderingen og skal uttrykke elevens kompetanse knyttet til kompetansemålene i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-13.

Halvårsvurdering skal også gi veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin i faget.

Halvårsvurdering uten karakter skal elevene få gjennom hele grunnopplæringen og gjelder alle elever uavhengig av vedtak og type opplæring. Det er ikke satt krav til hvilken form vurderingen skal ha. Vurderingen kan derfor både være skriftlig og muntlig. Fra og med 8. årstrinn og i videregående opplæring skal elevene få vurderingen uten karakter midt i opplæringsperioden og på slutten av opplæringsåret dersom faget ikke blir avsluttet. Fra 8. årstrinn og i videregående skole skal elevene i tillegg ha halvårsvurdering med karakter midt i opplæringsperioden, og på slutten av året dersom faget ikke blir avsluttet.

For elever med spesialundervisning skal skolen, i tillegg til halvårsvurdering med og uten karakter, en gang i året utarbeide en skriftlig rapport. Rapporten skal blant annet gi vurdering av elevens utvikling i forhold til målene i IOP, jf. opplæringsloven § 5-5.

Skolen må ha en skriftlig og innarbeidet fremgangsmåte for at halvårsvurderinger og årsrapporter gis på riktige tidspunkt og har et innhold i samsvar med forskriften.

4.2 FYLKESMANNENS UNDERSØKELSER

Skolen har skriftlige rutiner og instruksjoner som sier hvordan vurdering ved skolen skal foregå. Skolen har laget en mentorperm som alle lærerne har tilgang og kjennskap til. Den inneholder skolens rutiner, instruksjoner, maler og beskrivelse av skolens praksis. Skolens årshjul er digitalisert og alle lærerne har tilgang til denne. Skolen har deltatt i Vurdering for læring. Ansatte sier at dette blant annet har ført til at alle elevene rutinemessig får utdelt en læringsplan som inneholder både læringsmål og egenvurdering. Det foregår også muntlig vurdering i undervisningen.

Det er praksis på skolen for å bryte ned kompetansemålene i læreplanverket, som formidles til elevene gjennom årsplanen og i læringsplanene. I starten av undervisningsøkter eller ved oppstart av nytt emne, informerer mange lærere om hva som er mål for opplæringen. Gjennom de ulike virkemidlene mener de ansatte at elevene kjenner til målene for opplæringen. I følge elevsvarene er det ikke alle elever som opplever å få god nok informasjon og veiledning om kompetansemålene i fag, og hva det legges vekt på i vurderingen i det enkelte faget. Elever som har spesialundervisning får informasjon om målene for opplæringen i IOP.

Det er flere lærere som oppgir at elevene ofte er med på å lage kriterier til hva som kreves for å oppnå læringsmålene i fag, kompetansemål, emner eller prestasjon. På denne måten er de kjent med og forberedt på vurderingen fra læreren. Det er flere team som har jobbet med å utarbeide kriterier for måloppnåelse, men det er ikke en felles praksis på skolen. Skolens ungdomstrinn benytter IUP-verktøyet i Fronter til alle elever. Her fremkommer det informasjon om læringsmål.

Skolen har ulike måter å drive underveisvurdering på, og det er stor forskjell på ungdomstrinnet og resten av skolen. Generelt oppgir alle lærerne at elevene får tilbakemelding om sin kompetanse i elevsamtaler og kontaktmøter som skjer systematisk og jevnlig. Utenom gis det muntlig tilbakemelding om elevens kompetanse muntlig i undervisningen, på prøver og lignende vurderingspunkter. På ungdomstrinnet ble det i fjor innført IUP. IUP er nettbasert og det er lagt opp til at alle lærerne skal gi tilbakemeldinger på elevenes kompetanse i enkeltfag og framovermelding

her. Dette er en nylig etablert praksis på skolen, og de ansatte oppgir at den ikke er implementert blant alle lærerne ennå.

Hele skolen bruker læringsplaner, hvor det er lagt inn egenvurdering for elevene. Blant annet er det verktøy som heter «Two stars and a wish» i læringsplanene, hvor elevene skriver to ting de er gode på og et område de vil bli bedre på. Elevene på ungdomstrinnet er med på å vurdere egen måloppnåelse gjennom egenvurdering i IUP. Det er frivillig for elevene om de ønsker å gjøre vurdering av eget læringsarbeid, men i IUP er det mulighet for dette i alle fag.

Alle ansatte oppgir at elevene får halvårsvurdering skriftlig eller muntlig. Halvårsvurdering er lagt inn i årshjul og skjer midtveis i skoleåret. På trinnene 1-7 får elevene informasjon om kompetansen sin og veiledning om hvordan de kan øke den i elevsamtaler og kontaktmøter. Det benyttes felles mal for kontaktmøter, og elevene får informasjon om kompetansen i hvert enkeltfag. Slik underveisvurdering var en del av arbeidet i Vurdering for læring.

Det gis en skriftlig halvårsvurdering sammen med karakterer i januar for ungdomstrinnet. Tidligere vurderinger fra prøver og lignende legges inn i IUP, og halvårsvurderingen blir gjerne en utskrift av IUP. Elever med IOP bruker også IUP, så alle elever får den samme halvårsvurderingen.

Det lages IOP årlig for elever med spesialundervisning, og disse inneholder informasjon om spesialundervisningens omfang, innhold, mål og organisering. Denne følges opp med årsrapport på slutten av skoleåret. IOP-en gir informasjon om hvorvidt eleven skal følge klassens plan eller ha avvik fra kompetansemål i læreplanen. Elevene som vi har sett vedtak og IOP for, har stort sett hatt lese- og skrivevansker, og spesialundervisningen har vært gitt som en tilpasning av tempo og metoder i undervisningen mens eleven stort sett har fulgt klassens plan.

4.3 FYLKESMANNENS VURDERINGER

Samtlige som er intervjuet har vist til at deltakelsen i Vurdering for læring har virket positivt inn på skolens måte å formidle mål for opplæringen til elevene på. Utenom at læringsplaner skrives og leveres ut, er det ikke felles praksis for hvordan kompetansemålene i fag kommuniseres ut til elevene. Alle trinn bruker læringsplaner, hvor kompetansemålene er brutt ned til læringsmål, omskrevet eller lignende. Planene deles ut, legges på Fronter og noen gjennomgår dem også muntlig med elevene. Lærerne er bevisst på at elevene skal kjenne til målene for opplæringen. Likevel, når vi sammenligner personalets svar med elevsvarene fra vår undersøkelse, viser den at elevene på det høyeste trinnet svarer mest negativt i spørreundersøkelsen.

Tilsynet viser at deltakelsen i Vurdering for læring har gjort lærerne bevisste på plikten til å formidle til elever hva som vektlegges i vurdering av kompetansen eller prestasjon og kriterier for måloppnåelse, men arbeidet er i dag noe tilfeldig. Ulike trinn og lærere benytter ulike verktøy som eksempelvis muntlig veiledning, elever får være med på å lage kriterier og at skolen lager forståelige mål og kriterier utfra kompetansemålene i læreplanverket. Elevsvarene gjenspeiler også dette, ved at noen elevgrupper mener at de kjenner godt til hva det legges vekt på i vurderingen i faget, mens det i

noen fag viser at læreren ikke har formidlet dette klart. Vi finner ikke en felles praksis på dette arbeidet, eller klare føringer fra ledelsen på forventninger til at dette arbeidet skal gjennomføres.

Skolens rutine for undervisvurdering på ungdomstrinnet er i stor grad skriftliggjort gjennom bruk av læringsplaner, IUP, elevsamtaler, kontaktmøter. Intervjuene viser at alle lærerne gir undervisvurdering, selv om bruk av verktøyet ikke benyttes fullt ut ennå. For resten av skolen vurderer vi at praksis for undervisvurdering spesielt gjennom læringsplaner, elevsamtaler og kontaktmøter viser at det er rutine for undervisvurdering. Elevene får informasjon om kompetansen i faget og hvordan denne kan økes. Vi ser også at det pågår et arbeid med å samkjøre skolen som helhet med ungdomstrinnets praksis med bruk av IUP.

For ungdomstrinnet skjer egenvurdering først og fremst ved at eleven fører dette inn i sin IUP etter at et tema er gjennomført. Eksempler på IUP-er og intervju viser at det er varierende praksis blant lærerne for hvordan og om IUP utfylles. Dette kan bety at selv om skolen har gode maler for elevenes egenvurdering, sikrer skolen ennå ikke at elevene får tilstrekkelig informasjon om vurderingen i fag, eller gjennomfører egenvurdering. Vi kjenner til at IUP ennå er et nytt redskap for skolen, og at skolen jobber med å implementere bruken hos alle lærerne på ungdomstrinnet, og eventuelt på trinnene under. Egenvurdering for de lavere trinnene skjer for eksempel på læringsplanen ved «Two stars and a wish», men det er ikke en felles rutine for å gjennomføre egenvurdering.

Skolen har rutine for halvårsvurdering, som sikres rutinemessig gjennom årshjulet og det er skriftlige maler for kontaktmøter som sikrer at elevene får tilbakemelding og veiledning i alle fag. Elever som har spesialundervisning får halvårsvurdering på lik linje med andre elever.

Skolens rutiner for årsrapportering for elever med spesialundervisning skjer på slutten av skoleåret slik som loven krever. Årsrapporten inneholder en oppsummering og vurdering av undervisningen som er gitt i forhold til målene som er satt opp i IOP.

4.4 FYLKESMANNENS KONKLUSJON

Praksis og rutiner på skolen viser at elevene får veiledning om kompetansemål fra LK06 og IOP som opplæringen er knyttet til.

I tilsynet er det ikke sannsynliggjort at elevene får veiledning i hva det legges vekt på i vurderingen i faget. Noen lærere gjør dette arbeidet, men det er ikke en entydig rutine eller klare føringer for skolen som helhet.

Vestmyra skole har rutiner for undervisvurdering som er egnet til å øke elevenes læringsutbytte. Etter vår vurdering sikrer skolens rutiner elevenes rett til undervisvurdering. Rutinene er omfattende og godt kjent og i bruk blant personalet. Imidlertid er ikke skolen helt i mål med å få dette arbeidet formidlet til elevene.

Opplysninger i tilsynet har vist oss at skolen mest sannsynlig har implementerte rutiner for halvårsvurdering og årsrapportering ved spesialundervisning.

5. Underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning

5.1 RETTSLIGE KRAV

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med underveisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha implementert rutine som sikrer at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Læreren skal, som en del av underveisvurderingen, vurdere om den enkelte eleven har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11. Skolen må ha en innarbeidet og skriftlig fremgangsmåte for å vurdere systematisk og løpende om elevene har tilfredsstillende utbytte av opplæringen.

Skolen må ha implementert rutine som sikrer at arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, og basert på vurderingen må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innenfor tilpasset opplæring.

Alle elever har krav på tilpasset opplæring, jf. opplæringsloven § 1-3. Dersom en elev ikke har tilfredsstillende utbytte av opplæringen, skal skolen først vurdere og eventuelt prøve ut tiltak innenfor det ordinære opplæringstilbudet, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må se på om tiltak knyttet til arbeidsmåter, vurderingspraksis og arbeidsmiljø kan bidra til at eleven får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Fremgangsmåten for dette må være skriftliggjort og innarbeidet. Dette skal skolen gjøre før eleven eventuelt blir henvist til PPT for en sakkyndig vurdering med tanke på spesialundervisning.

Skolen må ha implementert rutine for å vurdere om elevene har behov for spesialundervisning og sikre at lærerne melder behov for spesialundervisning til rektor.

I noen tilfeller vil skolens vurdering og eventuelle utprøving av tiltak etter opplæringsloven § 5-4 konkludere med at eleven ikke kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen innenfor det ordinære opplæringstilbudet. Eleven har da krav på spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-1. Det er viktig at prosessen for å kunne gi spesialundervisning blir startet så snart som mulig etter at behovet for dette er avdekket. Undervisningspersonalet har derfor både plikt til å vurdere om en elev trenger spesialundervisning og å melde fra til rektor når det er behov for det, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen må ha en skriftlig og innarbeidet fremgangsmåte for å vurdere og melde behov for spesialundervisning.

5.2 FYLKESMANNENS UNDERSØKELSER

Skolen har instruks for faglærere, kontaktlærere og teamledere som tydeliggjør hvilket ansvar den enkelte har, og hva dette innebærer. Instruksene inkluderer ansvar for vurdering av om elevene har

tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Disse rutinene er tilgjengelig for alle ansatte og vikarer via mentorpermen. Opplysninger fra intervju viser at de ansatte kjenner til, og følger skolens rutiner. Årshjulet inneholder frister for kartlegginger som skal gjennomføres.

I følge skolens kontaktlærerinstruks er det kontaktlærer som har det overordnede ansvaret for at rutinen om spesialundervisning følges opp av alle lærerne som er innom klassen. Det er kontaktlærer som skal melde videre til s-team og ledelsen, dersom det viser seg at elever har behov for ytterligere tilpasninger i ordinær opplæring eller spesialundervisning. Som regel prøves det ut tiltak på teamnivå før saker meldes inn til s-team.

Skolens s-team har en funksjon som er kjent i personalet. Instruks for bruken finnes i mentorpermen. Når saker meldes til s-team, blir det enten satt i gang tiltak i den ordinære opplæringen, og hvis dette ikke anses som tilstrekkelig for eleven, henvises eleven til PPT med samtykke fra foresatte. Kroppsøvingslærere er usikker på hvorvidt det kan være aktuelt for elever å ha rett til spesialundervisning i faget.

Vestmyra skole har en forholdsmessig stor andel elever med vedtak om spesialundervisning. Vedtakene viser at det ikke er mange elever med avvik fra kompetansemålene i LK06, men at det meste dreier seg om tilpasninger av kompetansemål og arbeidsmåter eller fremgang i fag. Vedtakene inneholder informasjon om omfang (timetall på spesialundervisning), og overlater til kontaktlærer å bestemme innhold og organisering av spesialundervisningen. Det innebærer at kontaktlærer bestemmer mål for elevens spesialundervisning, og eventuelle avvik fra kompetansemål i læreplanverket.

PPT har hatt ventelister i Fauske kommune og det viser seg gjennom lang saksbehandlingstid. I mange av sakene vi har sett har det gått mer enn ett år fra tilmelding til PPT til vedtak fattes. For elever som trenger ny sakkyndig vurdering på grunn av at varigheten er gått ut på en annen, er saksbehandlingstiden noen måneder.

5.3 FYLKESMANNENS VURDERINGER

Skolens skriftlige rutiner for spesialundervisning sikrer at lærerne jevnlig og systematisk vurderer elevenes utbytte av opplæringen. Intervjuene viser at disse rutinene er implementert og kjent i personalet, og de brukes aktivt.

Skolens praksis er at kontaktlærer og team i første omgang skal forsøke å tilpasse opplæringen dersom det oppdages at elever ikke har tilfredsstillende utbytte av ordinær opplæring. Denne rutinen er skriftlig, og kontaktlærer er ansvarliggjort for dette gjennom kontaktlærerinstruksen. Opplysninger fra tilsynet kan tyde på at det er lav terskel for å henvise elever til PPT, og at skolen kunne prøvd ut tiltak innenfor ordinær opplæring i større grad.

Etter vår vurdering er skolens rutiner egnet til å avdekke om elever har behov for spesialundervisning. Rutinen sørger også for at rektor får melding om elevs behov for spesialundervisning, og dermed kan ta saken videre til eksempelvis PPT.

Skolens vedtak er mangelfulle, fordi det kun angir omfanget av spesialundervisningen, og ikke sier noe konkret om organisering og innhold. Dette overlates til kontaktlærer, som også gis adgang til å fravike kompetansemål i læreplanen for elever uten at det er gjort vedtak om det. Ansatte blander sakkyndig vurdering og enkeltvedtaket som rettighetsdokumenter, og vedtaket har ikke den verdien det er gitt etter loven. Saksbehandlingstiden er generelt altfor lang i saker der eleven er tilmeldt PPT for første gang. Ved fornying av sakkyndig vurdering har vi sett eksempler på at saker behandles innen rimelig tid.

5.4 FYLKESMANNENS KONKLUSJON

Fauske kommune, ved Vestmyra skole, har implementerte rutiner for å sikre at lærerne systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Skolen har også implementert rutine for å vurdere om elever kan ha behov for spesialundervisning. Slike behov er det rutine for å melde til rektor.

For de elevene som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen har skolen rutiner som sikrer at det gjennomføres vurdering av ulike tiltak for å tilpasse undervisningen til alle elevene.

Vi har funnet feil og mangler ved skolens enkeltvedtak om spesialundervisning, og det er for lang ventetid fra henvisning til PPT til vedtak om spesialundervisning foreligger. Feilene er påpekt under vår vurdering, men ettersom saksbehandlingen i slike saker ikke er en del av vårt tilsyn er dette kun ment som en merknad til kommunen. Vi kommer derfor ikke til å følge opp dette videre i tilsynet, men det er noe kommunen bør rette opp slik at saksbehandlingen blir i tråd med loven.

6. Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

6.1 RETTSLIGE KRAV

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene for tilsynet med skolens arbeid med å vurdere behov for særskilt språkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og i forskrift til opplæringsloven kravene er knyttet til.

Skolen må ha implementert rutine for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. For elever med behov for særskilt norskopplæring må implementert rutine sikre at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring.

Elever i grunnsopplæringen med annet morsmål enn norsk og samisk, har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen på skolen, jf. opplæringsloven § 2-8. Om nødvendig har elevene også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Kommunen har ansvaret for at kartleggingen av elevens norskerferdigheter blir gjort før vedtaket om særskilt språkopplæring. I de fleste tilfeller er det skolen som gjennomfører kartleggingen. Skolen må også vurdere om eleven eventuelt har behov for morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skolen må ha en innarbeidet og skriftlig fremgangsmåte som sikrer dette.

Elever med vedtak om særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskerferdigheter underveis i opplæringen.

Skolen skal også kartlegge eleven underveis i opplæringen når eleven får særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8. Dette for å vurdere om eleven har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den vanlige opplæringen på skolen. Skolen må foreta en individuell vurdering av tidspunktet for dette.

6.2 FYLKESMANNENS UNDERSØKELSER

Når skolen får elever med annet morsmål enn norsk og samisk, følges elevene opp av en egen enhet ved skolen kalt NOA (Norsk som andrespråk). NOA har ansvaret for kartlegging av nye elever som de får melding om fra enten kommunen sentralt eller fra skolens ansatte. Ved avdeling NOA jobber det fire lærere og en arabisktalende assistent. NOA innehar kompetanse i migrasjonspedagogikk og spesialpedagogikk. NOA er en enhet ved Vestmyra skole, men hvis de har ledig kapasitet kan de også gi tilbud til andre skoler.

Skolen har utarbeidet en egen rutinebeskrivelse knyttet til undervisning av minoritetsspråklige elever. Rutinen innebærer at nye minoritetsspråklige elever blir kartlagt av NOA-lærer, faglærer og kontaktlærer. Det benyttes forskjellig kartleggingsmaterieell fra kompetansemiljøer nasjonalt. Ut fra kartleggingsresultatene skrives det en pedagogisk rapport som skal gi et bilde av elevens helhetlige språkerferdigheter. Denne rapporten danner grunnlag for språkopplæringen som skal gis til eleven. Skolen fatter enkeltvedtak om særskilt språkopplæring, og foresatte informeres om innholdet i den særskilte språkopplæringen. Hvis skolen tilbyr særskilt språkopplæring, kan elev og foresatte velge å takke nei til tilbudet. Dette skjer sjelden. I slike tilfeller følger eleven ordinær opplæring, og det gis ikke et tilbud om særskilt norskopplæring utenom NOA-tilbudet.

Elever som har særskilt språkopplæring bruker læreplanen i grunnleggende norsk for språklige minoriteter. Dette er en læreplan som brukes til elevene har oppnådd et norsknivå som er så godt at de kan følge ordinær læreplan i norsk (trinn 3). Det blir ikke gitt tilbud om tospråklig opplæring eller morsmålsopplæring, og det lyses ikke ut lærerstillinger for tospråklige lærere.

Elever som får et tilbud fra NOA er som regel ute av ordinær klasse i de timene de har teoriundervisning. De er sammen med den ordinære klassen i praktisk-estetiske fag og ved sosiale hendelser. Det er sjelden at elever får hjelp i ordinær klasse, men det skjer at to-språklig assistent er sammen med elever i ordinær undervisning.

Lærerne kjenner til rutinene for elever som har annet morsmål enn norsk og samisk. Det er også laget skriftlige rutiner som ligger i mentorpermen som alle lærerne har tilgang til. NOA er tilgjengelig for kontaktlærerne for veiledning ved behov.

Elever kartlegges underveis etter fastlagte rutiner som NOA og kontaktlærer følger, og når denne viser at elevene er i stand til å følge ordinær opplæring avsluttes tilbudet formelt, men lærerne kan fortsatt få veiledning. På tilsynstidspunktet ble det ikke fattet vedtak om avslutning av særskilt språkopplæring. Før sluttmøtet ble avholdt hadde skolen innført rutine for at det skulle fattes vedtak

om å avslutte den særskilte språkopplæringen. Skolen har også laget en mal for vedtak om avslutning.

NOA-avdelingen mener at resultatene for elever med annet morsmål enn norsk og samisk er blitt bedre når norskopplæringen organiseres adskilt fra vanlig undervisning som i dag. Elevene får raskere tilstrekkelig kompetanse i norsk til å følge ordinær undervisning enn å hjelpe hver enkelt i sin klasse.

6.3 FYLKESMANNENS VURDERINGER

Ordningen med en egen avdeling for elever med norsk som andrespråk, NOA, er fleksibel. Selv om elevene har gått over på ordinær norskplan og er i vanlig klasse på heltid, har de ennå mulighet til å gå på NOA hvis de trenger ekstra hjelp. Denne fleksibiliteten synes å være en fordel for skole og elev hvis den fungerer for alle som har behov for ekstra hjelp på grunn av språkproblemer.

Skolen har en rutine som sørger for at minoritetsspråklige elever får kartlagt sine ferdigheter i norsk og også i andre fag. I følge rutinen, skal kontaktlærer, faglærer og NOA-lærer sammen lage en faglig rapport, men i intervju går det fram at det bare er NOA som kartlegger eleven. Elever hører til i ordinær klasse, men går til NOA når de skal ha norskopplæring og annen oppfølging. Det er møter underveis mellom NOA og kontaktlærer, og når eleven er på nivå 3 i norskopplæringsplanen blir eleven overført til ordinær klasse. Skolen bekreftet i sluttmøtet at det er laget rutine og mal for at det nå skal fattes vedtak om avslutning av særskilt språkopplæring.

Når det gjelder vurdering av om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring, kan vi ikke se at skolen har rutiner for å vurdere dette behovet. Det kommer fram at skolen kjenner til regelverket. Likevel innvilges det ikke tospråklig fagopplæring eller morsmålsopplæring selv om elever har behov for det. Dette medfører at elever ikke kan klare å følge fagene før de har fått tilstrekkelig kompetanse i norsk, fordi de ikke har lærer som kan støtte dem i for eksempel naturfag eller matematikk ved å forklare begreper eller problemstillinger på elevens morsmål. Skolen har en assistent som snakker arabisk, men andre språk gis det ikke hjelp i. Skolen sier at det ikke har vært utlyst delstillinger for tospråklige lærere på noen år, og begrunner dette med at de tror det er vanskelig å få tak i lærere.

6.4 FYLKESMANNENS KONKLUSJON

Vestmyra skole har en implementert rutine for å kartlegge elevenes ferdigheter i norsk. Denne rutinen er forskjellig fra skolens skriftlige rutine. Elevenes ferdigheter i norsk kartlegges, og elever med behov for særskilt språkopplæring får vedtak om dette.

Skolen har rutine for å kartlegge elevene underveis for å se utviklingen i norsknivået. Når elevene er på nivå 3, overføres de til ordinær læreplan i norsk. Det fattes vedtak ved avslutning av særskilt språkopplæring.

Elever ved Vestmyra skole får ikke vedtak om morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring selv om de kan ha behov for det.

7. Forhåndsvarslede pålegg om endring

Fylkesmannen har i kapitlene 3 til og med 6 konstatert lovbrudd. Det er gitt forhåndsvarsel om vedtak etter forvaltningsloven § 16 i foreløpig tilsynsrapport. Kommunen hadde ikke kommentarer til foreløpig rapport, men under sluttmøtet og i veiledningsdelen bekreftet skolen at korreksjonspunkt 4 c er rettet opp. Ellers er de varslede påleggene de samme som i den endelige rapporten.

I endelig tilsynsrapport får kommunen en rimelig frist til å rette lovbrudd. Dersom lovbrudd ikke rettes innen rettefristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting. I samarbeid med skole og kommune gjorde vi en vurdering av lovbruddenes omfang og hva som trengs for å rette de opp. Vi fant at to ca. 2,5 måneder var tilstrekkelig, og rettefristen settes til 27.02.15.

Følgende pålegg er blitt forhåndsvarslet:

Skolens arbeid med opplæring i fag

1. Fauske kommune må sørge for at det lokale arbeidet med læreplaner ved Vestmyra skole oppfyller kravene til opplæringsloven § 2-3, jf. forskrift til opplæringsloven § 1-1.

Fauske kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Rektor sikrer at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet/ i faget og individuelle opplæringsmål i IOP.
2. Fauske kommune må sørge for at arbeidet med individuelle opplæringsplaner ved Vestmyra skole er i samsvar med opplæringsloven §§ 5-1 og 5-5.

Fauske kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Innholdet i IOP samsvarer med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen, herunder når det er gjort avvik fra LK06.
- b. IOP-en synliggjør avviket fra kompetansemål i læreplanverket og setter opp individuelle mål for eleven når elevens opplæring skal avvike fra ordinære læreplaner.
- c. Skolen har en implementert rutine for å sikre at IOP-en er samordnet med den ordinære opplæringen (klassens) planer.

Undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte

3. Fauske kommune må sørge for at den individuelle undervisvurderingen ved Vestmyra skole bidrar til at elevene får realisert sine muligheter til å nå målene for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-5 og forskrift til opplæringsloven § 3-1.

Fauske kommune må i den forbindelse se til at:

- a. Lærerne veileder elevene i hva det legges vekt på i vurderingen i det enkelte faget.

Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

4. Fauske kommune må sørge for at Vestmyra skole sikrer at elever som ikke har norsk eller samisk som morsmål, får vurdert sitt behov for særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8.

Fauske kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Skolens skriftlige rutiner er i samsvar med rutinene som gjennomføres i praksis.
- b. Skolen har en implementert rutine som sikrer at det blir vurdert om eleven også har behov for morsmålsopplæring og tospråklig fagopplæring når eleven har behov for særskilt norskopplæring.

8. Kommunens frist til å rette

Som nevnt i kapittel 7 ovenfor er kommunen gitt frist for å rette de ulovlige forholdene som er konstatert i denne rapporten. Frist for tilbakemelding er 27.02.15.

Kommunen har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Med vennlig hilsen tilsynsteamet bestående av

Eirik Arntsen

Marit Helness

Mina Luhr

Tilsynsmedarbeider

Tilsynsmedarbeider

Tilsynsleder

Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

- Egenvurderingsskjema – skoleledelsen
- Nettverksmøte Vfl 4.10.2013
- Virksomhetsplan Vestmyra skole 2014-2015
- Uketest VFL uke 46
- Sakkyndig vurdering
- Enkeltvedtak spesialundervisning elev X
- IOP
- Enkeltvedtak spesialundervisning elev NN
- Kontaktmøter MAL 1. - 7. trinn
- Årsrapport SPU
- Handlingssirkelen
- Tiltaksplan psykosos. miljø 2013
- Skjema for registrering av nyankomne elever fra språklige minoriteter
- Pedagogisk rapport NOA
- Vedtak om opphør av særskilt norsk
- Avståelse fra rett til særskilt språkopplæring
- Div. læringsplaner - mellomtrinnet uke 36
- Mentorperm Vestmyra skole
- Egenvurderingsskjema – lærergruppe samfunnsfag, 8.-10. trinn
- IOP elev X
- Årsrapport IOP elev Y
- IUP elv X, 8. trinn
- Pedagogisk rapport NOA – mal
- Skjermdump Kartleggeren - leseferdigheter
- Læringsplan 9. trinn
- Ekskursjon til Galvano TIA, Fauske
- Undervisningsopplegg verdensdelene
- 4 viktige prinsipper for underveisvurdering
- Brosjyre Vfl
- Årsplan samfunnsfag 9. trinn 2014-2015
- Årsplan samfunnsfag 8. trinn
- Årsplan samfunnsfag 10. trinn
- Fagsamtale – eksempel/mal
- Møteplan s-team 13-14
- Plan for 7 timene 2013-2014 termin2 vers 1
- Skjermdump årshjul
- Egenvurderingsskjema – lærergruppe matematikk, 8.-10. trinn

-
- IOP matematikk 8. trinn elev X, 8. trinn
 - IOP
 - Vedtak om spesialundervisning
 - Sakkyndig vurdering
 - Årsrapport
 - Fritak fra vurdering (ungdomstrinnet)
 - Karakterutskrift
 - Utdrag IUP i fronter
 - Læringsplan for 10a uke 34&35
 - Læringsplan for 9a uke 34&35
 - Læringsplan for 8a uke 34&35
 - Årsplan matematikk 9. trinn 2014-2015
 - Årsplan matematikk 14-15, 10. trinn
 - Årsplan matematikk ferdig, 8. trinn 2014-2015
 - Egenvurderingsskjema – lærergruppe matematikk, 5.-7. trinn
 - 5. læringsplan for uke 36
 - 6. læringsplan for 6a uke 36
 - 7. læringsplan for 7b uke 36
 - Forside kontaktmøte 1.-7. trinn LWA
 - Kontaktmøter MAL 1.-7. trinn LWA
 - Årsplan matematikk 7. trinn – 2014-2015
 - Begreper glosetest
 - Begreper i matematikk – fasit
 - Begreper i matematikk til innfylling
 - Egenvurdering 6.
 - Fasit- prøve i addisjon og subtraksjon
 - Kartleggingsprøver i matematikk M-prøver – infobrosjyre
 - Prøve (ettertest) i addisjon og subtraksjon – 17.09.13
 - Prøve (førtest) subtraksjon 6. trinn
 - Prøve i multiplikasjon
 - Vurdering ettertest i addisjon og subtraksjon
 - Eksempel på IOP
 - Eksempel på sjekklister for kontaktlærer IOP og årsrapport
 - Frister
 - Hva skal en IOP inneholde
 - Instruks kontaktlærer
 - IOP MAL
 - Eksempel på en årsrapport
 - Hva skal en årsrapport inneholde

-
- Årsrapport MAL
 - Informasjon om NOA
 - Pedagogisk rapport NOA
 - Egenvurderingsskjema – lærergruppe kroppsøving, 8.-10. trinn
 - Årsplan kroppsøving 9. trinn 2014
 - Læringsplan uke 35 og 36
 - Referat fagseksjon kroppsøving
 - Baskeballhefte
 - Egenvurderingsskjema basket
 - Vurderingskriterier volleyball
 - Utdrag fra IUP i kroppsøving
 - Årsplaner 8.-10. trinn
 - Henvisningsskjema 1 PPT
 - Referat fra møte i S-team
 - Tilbakemelding fra PPT på henvisning 1
 - Sakkyndig vurdering 1
 - Vedtak om tilleggsressurs spesialundervisning 2012
 - IOP 12/13
 - Vedtak om tilleggsressurs spesialundervisning 2013
 - IOP 13/14
 - Årsrapport 1 2014
 - Referat foreldresamtale 1-4 trinn
 - Internt notat etter samarbeidsmøte
 - Henvisningsskjema 2 PPT
 - Tilbakemelding fra PPT på henvisning 2
 - Sakkyndig vurdering 2
 - Vedtak om spesialundervisning 1 2014/15
 - IOP 1 14/15
 - IOP 9. klasse 2014/15
 - Karakterutskrift 1 vår 13/14
 - Standpunktutskrift 13/14
 - Sakkyndig vurdering 3
 - Vedtak spesialundervisning 2 14/15
 - Årsrapport 2 2014
 - Underveisvurdering for 9. trinn høsten 2014
 - Karakterutskrift 2 vår 2014
 - Standpunktutskrift 2 vår 2014
 - Vurderingsskjema for fortelling/novelle – kriterier
 - IOP 2 14/15

-
- Vedtak om spesialundervisning 3 14/15
 - Søknad om fritak for vurdering med karakter
 - Årsrapport IOP 13/14
 - Sakkyndig vurdering 4
 - Tilbakemelding på foreløpig tilsynsrapport per e-mail 19.11.14

Det ble gjennomført stedlig tilsyn 26.09.14

Det ble avholdt intervjuer med:

- Atle Borøy - rektor
- Stine B. Pettersen – lærer matematikk, 5.-7. trinn
- Vidar Mordal – lærer matematikk, 8.-10. trinn
- Hanne Røli Karlsen – lærer kroppsøving, 8.-10. trinn
- Jan Frode Setså – lærer kroppsøving, 8.-10. trinn
- Astrid H. Strand – lærer samfunnsfag, 8.-10. trinn
- Wenche B. Nygård – ass. Rektor
- Gerd Linde – NOA ansvarlig (telefonintervju 02.10.14)